

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG.

Megjelen minden szerdán és szombaton este
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Wekerle-tér 671.

Felolvasó szerkesztő:
Bíró Pál.

Főmunkatárs:
Dr. Buza Barna.

Előfizetési ár: egész évre 10 korona, félévre 5 korona,
negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 10 fillér
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál, Wekerle-tér 502
Hirdetéseket a legutányoabb árban közzétűnk.

Meczner Béla beszéde

— A vallásharcokról —

Sátoralja-Ujhely, április 24.

Több helyről is felkértünk, hogy a mult számunkban közölt *vallásharc* című vezércikkünk után tegyük közé azt a beszédet, amelyet Meczner Béla, mint alsó-zempléni ev. ref. egyházmegyei gondnok az egyházmegye utolsó gyűlésén elmondott.

Bármennyire elzárkoztunk attól, hogy a vallásharcot szító kérdéseket lapunkban is megfogyasuk, még sem kerülhetett el bennünket az a hullámcsapkodás, amelyet most a közélet tengerén a vallási harcok korbácsolnak fel.

Mi ebben pártállást nem foglalkunk, mi minden magyar eszményt, minden magyar akciót, minden igaz nemzeti törekvést egyként becsülünk, akár katolikus, akár protestáns, akár izraelita hívők szolgálják azt. Gyűlölünk minden fanatizmust, minden tulkapaszt, a fanatizmus embert, egyes törekvést, ha az hazafias és ha az igaz nemzeti eszményt akar szolgálni a vallása miatt őszinte, becsületes fejlődésében korlátozzák.

A vallásharcok hullámcsapkodása im eljutott Zemplénbe is, védelmi és vádoló helyzetben áll két vallás, az egyikkel szemben — a kérésnek engedve — im köztetésük a másikat is:

A felekezetiességnek pregnáns megnyilatkozása és előtérbe toléása azt a szomorú eredményt idézte elő, hogy az egyházak békéje, gyogyterésé teljesen bomlásnak indult, s összehasonlítva a multtal, nagy visszaesés mutatkozik. Valóban fájó szívvel tekintünk vissza azon időre s ezt mintegy visszaváraszolni óhajtuk, midőn ez előtt félszázaddal hazánk szabadságát, a vallás egyenlőségét, és testvériségét, mint egy test és egy lélek fogott egyet a magyar nemzet, s a vallás felekezetek nem hogy egymás iránt féltékenykedtek volna, ellenkezőleg, egymásnak segédkezet nyújtva, egymás szellemi, anyagi előmenetelét és fejlődését közokaráttal mozdították elő.

Kétségtelen, hogy a felekezeti türelmetlenkedés és féltékenykedés az egyház-politikai törvényjavaslatok törvényre emeltetése óta édesedtek ki ily szemmeláthatólag. De bármiként gondolkonyok is a nevezett törvényről, bizonyos az, hogy az egyházak által élvezett némely jogoknak az állami kezébe való áthelyezését, nem tekinthetjük az egyházakra nézve az egymás iránti elhídedülés elfogadható okának.

En miképp már több alkalommal is kifejeztem, a baj egyik főforrását az az egyházak kölcsönös bizalmatlanságának egyik okozóját az 1863-iki 53. t.-cikk megsemmisítésében találok tel, mert ennek eltörlése által az igazság és méltanyosság mérlege teljesen felbillent. Megújult a reversálisok szerencsésen időszaka s a versengésnek, lélekviszársának, kapacitációknak a lehető legnagyobb és legtágabb tere nyílt meg

az Isten dicsőségére!... Nem lévén egyenlők az egyházak által harcba viheto fegyverek, nekünk protestánsoknak szemmel látható és statisztikai adatokkal bebizonyítható veszteségeink támadtak és támadnak szinte naponként.

S jellemzően érkelek, hogy míg mi protestánsok az 1868 53. t.-cikk megváltoztatását fájjaljuk, addig a róm. kath. egyház más okokból elégedetlen a mai viszonyokkal. S ki ne tudna közölni arról az országos feltűnést és sokakban mély megbotrankozást keltett beszédéről, amelyet a katolikus egyház legfelsőbb fórumán, a katolikus kongresszuson, annak egyik képviselője mondott el. Az illető szónok — a jelen voltak tapsai között kiáltotta világga, hogy ő nagyobb üldözöttek még függetlenségi elvét sem volt soha annyira kitéve, mint ma van az ő római katolikus vallásait!...

A viszonyoknak ily különféle megítélése és ellentétes felfogása, de különösen a különféle vallásfelekezetek között mutatkozó sajnálatos feszültség miatt a jelen pillanatot egyáltalán nem tarthatom alkalmasnak arra, hogy az egyes vallásfelekezetek teitelt, működését erősebb kritika tárgyává tegyük. Édes hazánk érdeke, igaz java nem azt kívánja most tőlünk, hogy ezt a feszült viszonyt még élesebbnek rajzoljuk s az által növeljük a keserűséget és elégedetlenséget; ellenkezőleg kötelességünk öláthatni, hogy az egyházak egymás iránti vonzama s közös békéje rendes medrébe legyen visszaterelve.

A viszonyoknak ily szempontból való mérlegelése mellett a legkellemetlenből érintett engemet azon felmerült az az őszes hírlapokban is napvilágot látott kősa hir, hogy a protestánsok saját bajaik orvoslása végett egy protestáns néppárt létesítését tervezik. Hogy ez a hir minden alapot nélkülöz és teljesen légből kapott, azt hiszem, hogy ezt hosszasan bizonyítanom teljesen fölösleges. Saját belső bajaink orvoslása végett ily országos párt alakítása semmiféle jó eredménytel nem járhat, s a protestánsizmushoz minden időben és bármely körülmények között is illelten volna.

Előttünk áll a példa: a katolikus néppárt, mely ezéltt körülbelül 4-5 évvel eelt életre. Vajjon egyházának felvirágozása érdekében képes-e az a párt valami nagyobb szemmeláthatóbb eredményt felmutatni? Lehet, hogy kisebb szolgálatokat már eddig is teljesített, de más oldalról kétségtelen, hogy oly visszás helyzetet idézett elő a vallásfelekezetek között, a mely azoknak is, de különösen a közös, édes magyar hazánk kiszámíthatlan kárára vált. Láthatjuk, csaknem naponként, hogy ez a párt az országgyűlésen minden egyes kérdésnél előtérbe tolja a felekezeti szempontokat s ez által a napirenden lévő kérdéseknek, legyenek azok gazdasági, politikaiak, kereskedelmiak, vagy bármilyen természetűek is, egészeség és gyors elintézését akadályozza meg és a békeség lelkét háborgatja. Ezen felül egyes vidékeken, különösen a könnyebben zavarható nép szívében annyira felélesztette a fanatizmust, hogy ez nemcsak a többi egyházak fejlődését, de a magyar haza nyugodalmát is veszélyeztetni kezd.

Mi protestánsok ezen párttal szemben a leghiggadtanban, mindig a legjózanabban viselkedtünk, ezt, azt hiszem, mindenki el fogja ismerni, a midőn örömmel vallom, a mit különben mindannyian is tudunk, hogy a kató-

likus intelligencia ezen párttól legnagyobb részt visszahúzódott, s egy-két előkelőbb tagját kivéve, legnagyobb részt lelkeszektől alakult, ugyanakkor azt is ki kell jelentenem, hogy az egyháziasság fejlesztésére, a vallásosság terjesztésére egy ilyen országos katolikus néppárt létrejötté, teljesen felesleges volt s ezzel szemben az aggodalom és megbotrankozás nem ok nélkül való. Az egyházi érület terjesztése, a vallási buzgalom fejlesztése: kötelessége minden egyesnek, és különös kötelességök az egyház tisztviselőinek, előjárójának.

Bármínő véleményben legyenek is mások a felekezeti pártokrol s bármiképp is magyarázassák az ilyenek jóhiszeműségét: véleményem szerint felekezeti színezetű párt-alakulásokat nem tekinthetek másnak, mint hatalmi terjesztésnek, mely a többi egyházak hátrányára, saját egyházának felülemelkedésén munkálkodik. Egyházunknak ily módon való boldogítását, sőt az erre való bármely törekvést is határozottan vissza kell utasítanunk. Az ilyen gondolat feltisztult protestans agyól nem is származhatik.

Nem tagadhatjuk, hogy állhatnak elő szomorú idők, nehéz viszonyok, a melyek között a protestánsoknak még nagyobb összetartást, még nagyobb buzgóságot kell tanusítaniok s az önvédelmének még messzebb kiható eszközeiről kell gondoskodniok. De nagyon csatlódik az, ki nagyon megkeseredik lelkében a magyar protestantizmus sorsa felett. Sokkal erősebb létalapja van annak sokkal mélyebb gyökeret vert az a magyar nemzet szívében, sokkal nagyobb szolgálatot tett az a magyar hazának, mintsem, hogy könnyen ki lehetne azt mozdítani százados alapjából. Különbösen is a mi egyházunk főerejét, anyagi és szellemi boldogulását évszázadokon keresztül a vallásos buzgalom, az összetartás, az áldozatkészség és kötelességérzet tartotta fenn. Ennek ápolása, ennek istápolása s ennek szorgalmazása végett nincs szükségünk semmiféle pártalakulásra, mert a mi egyházunk java és boldogsága teljesen szívünkkel van egybeforva!

Bizonyval minden buzgó egyháztagnak, minden igaz hazafinak egyik főkötelessége oda működni, hogy a vallásfelekezetek között mutatkozó egyenlenséget és bizalmatlanságot a szeretet, a testvériség érzete helyettesítse. Ez csak úgy érhető el, ha legalább szűkebb körben, ennek létrejöttét, mindenki saját erejéhez mérten igyekszik előmozdítani. Arra kérem tehát az egyházmegye jelenlévő tagjait, különösen lelkészeit: igyekezzenek saját egyházukban, saját községükben, a vallásfelekezetek jó egyetértésére munkálni. Irjuk zászlónkra a szeretet, a testvériség, és egyetértés jelszavát. Ha ezen engesztelékenységünk, ezen közeledésünk nem hozza is létre olyan eredményt, a melyre sokan számítunk, a melyet én szívesen remélek; de egyben bizonyos vagyok abban t. i. hogy a béke és testvériség olajának terjesztése által nagy szolgálatot teszünk annak, a mi minden egyháznak felette áll, legnagyobb szolgálatot teszünk édes magyar hazánkban.

Sátoralja-Ujhely, ápr. 25.

A kivándorlás és bevándorlás a főrendiházban. Mailáth József a perbeni nyílt gróf, a magyar országgyűlés főrendiházának tagja, a főrendiház e hét-

fői ülésén szóvá tette a kivándorlás és bevándorlás kérdését, amely a felvidékre és különösen most Zemplénmegyének is egyik legeminebb kérdése és amely kérdés a tavaszi közgyűlést annyira foglalkoztatta.

Mailáth gróf kifejti, hogy a kivándorlás állami érdekek szempontjából igen káros. Sokszor halljuk azt, hogy az Amerikába való kivándorlásnak nagy anyagi előnye van, mert sok pénz kerül Amerikából Magyarországra. Ez igaz, de a kérdésnek rossz és jó oldalát egyszerre kell mérlegelni. Ha a kivándorlók továbbra is így fog tartani, depopuláció áll be egyes vidékeken. Egy-egy községből 20-30-40 ember vándorol ki. Nem áll az, hogy a latifundiumok, köztört birtokok szomszéd-ságából vándorolnak ki legtöbbször munkahiány miatt, mert valóságos kár az, ami az emberek kivándorlása kényeszeri Amerikába. Egy pár módot ajánl a kivándorlók csökkentésére egy teljes megszüntetésére. A közigazgatási közegek eljárásai nem elegendők, mint az eddigi tapasztalatok igazolják. Nem kell gatolni a kivándorlást, hadd menjenek ki Amerikába. A konzuli kart szaporítani kellene s ez aztán foglalkozók többet a kivándorlottsákkal, világozsa fel őket s vértetse föl a pánszláv agitáció ellen. Így azután nem vesztjük el a haza polgárait. A bevándorlást, különösen a felvidékeken, mindenfélképp meg kell gatolni. Szigorítani kell a bevándorlási feltételeket. A kivándorlás könnyítésével és a bevándorlás nehezítésével kapcsolatban oda is kell hatni, hogy idegenben lakó-vé-reinket itthon telepítsük le. Reméli, hogy az a miniszter, akinek bátorsága volt a telepítési kérdést előhozni, nem fog visszariadni a kérdés megoldásárol.

Daványi földmívelésügyi miniszter foglalkozva Mailáth gróf beszédjével, megjegyzi, hogy sok dolog fog más-kép alakulni Magyarországon, ha a birtokos osztály előesíti a néphez való közeledést. Ami a bevándorlást illeti, azt már tanulmány tárgyává tette a belügyminiszter, aki bizonyára fog módot találni a kérdés megoldására. A kivándorlást is figyelemben részesíti. A kereskedelmi miniszterium részéről kiküldött férfi a helyszínen fogja tanulmányozni a kérdést. A telepítés kérdésében kevés hangot kivéve, egyetértés jött létre, mely benyújtandó törvényjavaslatban le lesz fektetve.

Altalános figyelem és érdeklődés mellett beszélt még Mailáth a hitelszövetkezetekről és sok fontos községad-sági kérdésről.

Egynehány főlapán. Gulner Gyulának, a régi nemzeti párt egyik rendheltetlen hívének belügyminiszteriumi államtitkárára való kinevezetése alkalmából a Magyarországi hírtől száma és szellemben több főúros lap ugyanazt írja most is egynehány főispánról, amit a Felsőmagyarországi Hírlap már hetekkel ezelőtt hangoztatott. A következőket:

Gulner jövetele az első jele annak, hogy Széll Kálmán a cselekvés terére lép, a programjában megígért rendszerváltozásnak megvalósítására. Politikai körökben beszéltek, hogy Gulner lesz az a seprő, ki jól fog seperni. Azt mondják, hogy ő fogja Széll Kálmánnak azokat az előterjesztéseket megtenni, melyek lehetővé fogják tenni a kormányelnöknek, hogy a kellemetlenkedő főispánoktól állami raison okok-

ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 73 kor. 60 fil. készpénzben, vagy az 1881. I.X. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék-kepes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismerésvényt átsszolgáltatni.

Kelt Gálszécsen a kir. járásbíróság, mint telekönyvi hatóság 1900. évi január hó 27-ik napján:

Kail kir. albiró,

138 vh./1900.

Árverési hirdetmény.

Alólirt kir. bírósági végrehajtó ezzel közli, miszerint a gálszécsi kir. járásbíróság 1899-ik évi V. 392/2 V. 337-38-39. számú kiküldő végzésével Korach Herman javára 1800 kor. Moskovits Géza és Schwarcz Lőrincz javára 1214 kor. 19 fil. s járulékaik erejéig Hausmann Mór kohányi lakos ellen fenti tőkekövetelés és járulékaik végett elrendelt végrehajtás folytán bíróság lefoglalt 1600 koronára becsült székgyár és 900 drb üveg 1. ló. 1 szekér és 1 löszerszámból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladandók, minék a helyszínén vagyis Tőke-Terebesen a végrehajtást szennvedő lakásán leendő esk. közlésére határidőül 1900. év május hó 14-ik napjának délután 3 órája tűztetik ki, a mikor a bíróság lefoglalt fentnevezett ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívatnak mindazok kik az e' árverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítettséghez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna, és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverezés megkezdéseig alólirt kiküld-

dótnak vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Gálszécsen, 1900. évi április hó 21-én

Saáros Imre
kir. bírósági végrehajtó.

201/1900 vh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alólirt kir. bírósági végrehajtó ezzel közli, miszerint a gálszécsi kir. bírósági 1900-ik évi V. 124/2 számú kiküldő végzésével Rossenwasser Adolf nagy-ruszkai lakos részére Freitel Izsák t.-terebes lakos ellen 1130 kor. tőkekövetelés és járulékaik végett elrendelt végrehajtás folytán bíróság lefoglalt 1600 koronára becsült székgyár és 900 drb üveg 1. ló. 1 szekér és 1 löszerszámból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladandók, minék a helyszínén vagyis Tőke-Terebesen a végrehajtást szennvedő lakásán leendő esk. közlésére határidőül 1900. év május hó 7-ik napjának délután 3 órája tűztetik ki, a mikor a bíróság lefoglalt fentnevezett ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívatnak mindazok kik az e' árverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítettséghez tartanak jogot, a mely nyíben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és az a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverezés megkezdéseig alólirt kiküldőnkől vagy, írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a törvénynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Gálszécsen, 1900. évi április hó 20-án.

Saáros Imre
kir. bírósági végrehajtó.

Eladó ház.

A vasut mellett 2 szobából konyhából és egyéb melléképületekből álló ház eladó.

Bővebbet Sziklay József urnál Újtelep 175/D sz. alatt.

Kerthelyiség megnyitás!

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, miszerint a »Vadászkürt« szállóban levő megnagyobbított, díszesen berendezett és fedett helyiségekkel ellátott, villannyal fényesen világított

kerthelyiséget

vasárnap f. hó 29-én a gyártelepi zenekar közreműködésével újra megnyitom.

Naponta friss csapolás a legjobbnak elismert

Kőbányai udvari sörből.

A legjobb és legértesebb kezelésű borok Miklós Gyula pinczejéből.

Konyhámra, valamint a legszolidabb kiszolgálatra különös gondot fordítok.

Majálisok és egyéb társas összejövetelek céljaira, fedett és minden oldalról védett díszes tánctermemet teljesen díjlanul bocsátom a n. é. közönség rendelkezésére.

Szives pártfogást és támogatást kér

kiváló tisztelettel

BOCK IMRE

a »Vadászkürt« szálló bérloje.

Révész Sándor női- férfi divat-áru és confectione terme

Maison de Luxe.

BUDAPEST, VII. Csömöri-ut 6.

Mesteri szabással készítek
elegáns öltözéket
különleges szövetekből.

Divattermem párisi mintára van
berendezve, s a toilette-okat
kizárólag eredeti modellek után
készítem.

Női kalapokat, azok ala-
kítását eredeti modellek
mintájára mérsékelt ár
mellett eszközölöm.

Alsó (Joupon) Divatkelme, Érnő, (nap- és esőernő) Fátyol, Fehérnemű, Férfi-kelengye, Fűgöny, Fűző, (mieder) Gyermekek-kelengye, Illatszert, Ingek, (blouse) Kesztyű, Mosó, (creton, batist de laine) Nyak-díszek. (Jabot) Női-kelengye, Selyem- és szőnyeg-áruk
versenymentes beszerzési telepe.

11-15

Szigoru üzleti elvek.

Nagyságos asszonyom!

Megkülönböztetett tisztelettel van szerencsém nagyrabecsült tudomására hozni, hogy tavaszi eredeti újdonságaim megérkeztek. Rendkívül nagy súlyt helyezek arra, hogy az előkelő hölgyközönség szükségletét ugyminint ezideig, a jövőben is szigoruan olcsó sabott árak mellett a legújabb (heute nouveauté) és legjobb kivitelben beszerezhesse nálam.

Daczára az idej nagy áremelkedésnek azon kellemes helyzetben vagyok, hogy az idej korán és nagymennyiségben eszközölt bevásárlásaim folytán az összes áru készletemet minden áremelés nélkül bocsájtathatom forgalomba. 20 koronán felüli rendelvényeket bérmentve szállítok; idegen szövetekből is készítek toilette-okat.

Amidőn még az alantírottakról szives tudomást venni sziveskedjék, kérem megtszítelő rendelvényeit, melyeknek lelkiismeretes és pontos teljesítéséről ezégem jóhírneve kezkesedik.

Kitünő tisztelettel

Révész Sándor.

Teljes felelősséget vállalok a nálam vásárolt árukért, meg nem felelőt visszaveszek és kívánatra az érte fizetett összeget is visszatérítem.

Levélbeli megrendeléseket lelkiismeretesen teljesítek.

Választek küldeményeket az összeg előzetes beküldése mellett a kívánt ezikkől eszközölöm; meg nem felelő áruért az összeget postafordulattal visszaküldöm.

Rendelvényeket a beérkezés napján pontosan intézek el.

Mérték után készülő rendelvényeket a lehető legrövidebb idő alatt szállítok, a pontosság érdekében minta darabot kérek.

Mintákat kívánatra bérmentve küldök, de szükségesnek találom a ezikket megnevezni, t. i. mily használatra szükségeltetik.

Általános megjegyzések a vidéki rendelvényekre vonatkozólag.